

Skogfinner ventet lenge på pengene

MUSEUM: Norsk Skogfinsk Museum har brukt sparepengene mens de har ventet på 2,5 millioner fra fjorårets statsbudsjett. – Denne uka kom pengene, sier en lettet museumsdirektør.

ARNE GUTTORMSEN

arne.guttormsen@vl.no

Før jul rettet stortingspolitiker Kathy Lie (SV) spørsmål til kulturminister Anette Trettebergstuen (Ap) om hun vil rydde opp i floken. Lie viste til at planene er klare for byggingen av et nytt museum og at en prosjektleder er ansatt.

I sitt svar, lovet Trettebergstuen at så snart en avtale mellom Norsk Skogfinsk Museum (NSM) og Anno museum foreligger, vil hun «ta initiativ til et møte med partene, for å bidra til å sikre at byggingen av Finnskogens hus snarlig kommer i gang». Ennå har ikke noe møte vært avholdt, men denne uka kom pengene.

– Det er en lettelse. Nå kan arbeidet fortsette, sier Dag Raaberg.

Inngått avtale

27. januar signerte direktørene ved begge museene en avtale om samarbeid. Den er ment å styrke NSMs planlegging og gjennomføring av det nye bygget fram til åpningen i 2024. Innen utgangen av 2022, vil partene dessuten inngå en egen avtale med tanke på å styrke nettverket for å bedre vilkårene for den skogfinske kulturarven.

I dag holder museet til i det gamle skolebygget på Svullrya.

Purring

Nylig sendte museets direktør, Dag Raaberg, en purring til departementet. Over tre uker hadde gått uten at museet hørte noe. Restutbetalingen for 2021 på 2,5 millioner var over ett år på overtid.

Museet lønner en prosjektleder. Anbudene på alt som gjelder prosjektering av det byggetekniske, er lagt ut på den offentlige anbudstjenesten Doffin. Byggestarten kan bli tidlig neste år.

Raaberg fryktet at hele prosjektet måtte stoppes fordi han, uten statsmidlene, ikke så hvilke økonomiske konsekvenser det ville få. Å ta opp lån var heller ikke aktuelt siden et låneopptak uansett

PROSJEKT: Vinnerutkastet «Finnskogens hus» av arkitektteamet Filip Lipinski, Juráš Lasovský, Hanna Johansson og Andrea Baresi. Fortsatt venter Skogfinsk Museum på midler de skulle fått i fjor. Foto: Arkitektene

SKOGFINNER

- ◉ Skogfinner er en av Norges fem nasjonale minoriteter.
- ◉ Norsk Skogfinsk Museum (NSM) består av fire eldre kulturverninstisjoner som arbeidet med skogfinsk historie og kultur: Gruetunet Museum, Finnetunet, Austmarka Historielag og Åsnes Finnskog Historielag.
- ◉ Disse fire institusjonene stiftet Norsk Skogfinsk Museum i desember 2005. Museet holder til i Svullrya gamle skole.
- ◉ Arbeidet med et museumsbygg har pågått i mer enn 20 år.
- ◉ Kulturdepartementet bevilget to millioner kroner til et forprosjekt i 2013.
- ◉ I forrige statsbudsjett var det bevilget fem millioner kroner og ytterligere 101,6 millioner kroner i senere budsjettår.
- ◉ Arkitektkonkurransen i 2017 ble vunnet av et internasjonalt arkitektkontor.

VENTER: I løpet av de drøyt tjuv årene Dag Raaberg har jobbet med å planlegge Skogfinnernes hus, har han møtt fem kulturministre.

Foto: Giulia Troisi

måtte godkjennes av KUD. Dette pekte han på i sin purring.

Mange ministre

I løpet av de drøyt tjuv årene Raaberg har jobbet med å planlegge Skogfinnernes hus, har han møtt fem kulturministre i skiftende regjeringer siden daværende kulturminister Ellen Horn besøkte museet like etter årtusenskiftet. Raaberg minner om at forrige gang museet leverte et forprosjekt, satt departementet på det i drøye to år uten at noen skjedde.

Vårt Land sendte mandag spørsmål til nåværende kulturminister om hvorfor det drøydde. Svaret var kort.

– Departementet mottok avtalen mellom Anno museum og Skogfinsk museum 31. januar. Saken er til behandling,

og det kan ventes en avklaring snart, opplyste Kultur- og likestillingsdepartementet.

Dagen etter mottok Dag Raaberg tilsagnsbrevet fra departementet. Mens pengeoverføringene drøydde, løp museets utgifter. Grue kommune er medeier i museet og vertskommune for det planlagte museumsbygget. Som bidrag for å få realisert museumsplanene, har kommunen tatt på seg ansvaret for å utarbeide en detaljreguleringsplan for området. Den skal behandles politisk før sommeren.

Ta ansvar

Grue-ordfører Rune Grenbergs (Ap) håper at løsningen blir funnet.

– Men tidsbruken bekymrer. Det er på tide at storsamfunnet tar ansvaret på alvor. Vi har forpliktelser overfor en minoritet og et museum som har blitt drevet på dugnad og minimumsløsninger i mange år. Stortinget har bestemt at det skal bygges et skogfinsk museum i Grue. For kommunens del jobbes det med detaljregulering. Det er stor entusiasme for å få denne institusjonen i Grue, sier Grenberg.

Museumsbygget vil bli brukt som kontorer, galleri, utstillingslokaler og fellesareal. Museet har i dag omtrent 12.000 besøkende årlig. Besøket forventes å stige etter at nytt museumsbygg tas i bruk.

Vil løfte kulturminnevernet

STEINKIRKER: Klimaendringene gir økt fare for skade på landets middelalderkirker i stein. En ny rapport viser at mange av kirkene er i dårlig stand.

ELIAS BAKKEN JOHANSEN

elias.bakken.johansen@vl.no

Denne uka ble rapporten som tar sikte på å være «en samlet oversikt over alle middelalderkirkene i stein» gjort offentlig. Alt på tampen av fjoråret, omtalte Vårt Land noen av funnene som viser at nær halvparten av steinkirkene er i dårlig ytre stand.

Det er KA Arbeidsgiverorganisasjon for kirkelige virksomheter som står bak rapporten. Selv om Randi Moskvil Letmolie, direktør i avdeling for kirkebygg og eiendomsforvaltning, minner om at tilstanden er alvorlig for mange av landets steinkirker, blir hun også fylt med stolthet av å bla seg gjennom de 64 sidene.

– Det er disse byggene vi har fra middelalderen. Jeg blir stolt over å se hvor like og ulike disse kirkene er, og at de er spredd utover i landet.

Daglig vern

Norge har i alt 159 steinkirker fra middelalderen – som Stortinget har vedtatt at skal være «i god stand» innen tusenårsmarkeringen for slaget på Stiklestad i 2030. Letmolie og KA har gjentatte ganger de siste årene snakket høyt om at midler må følge ambisjonene.

– Nesten hver fjerde kirke har et utilfredsstillende fundament. Det kan være kritisk. Klimaet endrer seg, og det gir økt fare for skade på bygninger. Disse kirkene ble bygget for 800–900 år siden og i en ganske annen klimasone enn i dag, minner hun om.

Sist uke ble Norges kirkevergelag overlevert rapporten, og KA-direktøren ser på det som en bekreftelse på den jobben som gjøres lokalt.

– Kirkevergene har et daglig ansvar for kulturminnevern, og det er fint med en rapport som sier noe om oppgavene de står i, sier Letmolie.

Ny bakside

De siste månedene har Lars Flydal, tidligere journalist og fotograf i Vårt Land, bekledd avisens bakside med bilder fra et langt liv i journalistikkens tjeneste. Spennvidden i «Flydals fotografier» har vært stor.

De neste ukene vil motivene variere langt mindre, mens historiene strekker seg til gjengjeld adskillig lengre tilbake. KA vil i tiden fremover nemlig presentere et utvalg av landets 159 middelalderkirker i stein.

– De er like og særegne på samme tid. De forteller om en arkitektur og byggekunst som gir oss de lange linjene, sier Letmolie.